

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ท
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ที่มาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	7
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
1.4 ขอบเขตการศึกษา	7
1.5 นิยามศัพท์	8
1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
1.6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงผึ้ง	9
1.6.1.1 การคัดเลือกพันธุ์ผึ้ง	9
1.6.1.2 กระบวนการผลิตน้ำผึ้งให้มีความปลอดภัย	9
1.6.1.3 ต้นทุนและผลตอบแทนจากการเลี้ยงผึ้ง	10
1.6.1.4 การตลาด ปัญหาและอุปสรรคด้านการตลาดน้ำผึ้ง	12
1.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการองค์การอุตสาหกรรม	13
1.6.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างตลาด	13
1.6.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางการตลาด	15
1.6.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการธุรกิจและกลยุทธ์การตลาด	15
บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดด้านการจัดการองค์การอุตสาหกรรม	17
2.1.1 โครงสร้างตลาด	21

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.1.2 พฤติกรรมการตลาด	22
2.1.3 ผลการดำเนินงานด้านการตลาด	24
2.2 ทฤษฎีการจัดการ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม แนวคิดส่วนประสมการตลาด และกลยุทธ์การตลาด	25
2.2.1 ทฤษฎีการจัดการ	25
2.2.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก	27
2.2.3 แนวคิดส่วนประสมทางการตลาด	30
2.2.4 กลยุทธ์การตลาด	31
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
3.1 ข้อมูลและการรวบรวมข้อมูล	32
3.1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ	32
3.1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ	32
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	33
3.2.1 การจัดทำอภิปรายกลุ่มย่อย	33
3.2.2 การใช้แบบสอบถาม	34
3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล	34
บทที่ 4 ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงผึ้งพันธุ์และผลิตภัณฑ์น้ำผึ้ง	
4.1 ประวัติความเป็นมาของการเลี้ยงผึ้ง	42
4.1.1 ประวัติการเลี้ยงผึ้ง	42
4.1.2 การเลี้ยงผึ้งในยุคโบราณ	43
4.1.3 การเลี้ยงผึ้งในเชิงอุตสาหกรรม	44
4.1.4 การเลี้ยงผึ้งในประเทศไทย	45
4.2 สายพันธุ์ของผึ้งที่มีความเหมาะสมกับการเลี้ยงเชิงพาณิชย์	46
4.3 กระบวนการเปลี่ยนแปลงเกสรดอกไม้เป็นน้ำผึ้ง	47
4.4 แหล่งน้ำผึ้งในประเทศไทย	48
4.5 องค์ประกอบและคุณประโยชน์ของน้ำผึ้ง	51
4.6 การสังเกตและวิธีการตรวจสอบน้ำผึ้งแท้และน้ำผึ้งเทียม	52

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.7 วิธีการเก็บรักษาน้ำผึ้ง	54
บทที่ 5 การจัดการกรรฐกิจของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งและผู้ประกอบการเลี้ยงผึ้ง ในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน	
5.1 ประวัติความเป็นมาของเกษตรกรผู้เลี้ยงผึ้งในจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดลำพูน	55
5.2 การจัดองค์กร การผลิต การตลาดของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งและผู้ประกอบการ เอกชนรายเดียวในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน	56
5.2.1 ผู้ประกอบการเอกชนเลี้ยงผึ้งรายกลุ่มจังหวัดลำพูน	56
5.2.1.1 กลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอเมืองลำพูน	58
5.2.1.2 กลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอป่าซาง	61
5.2.1.3 กลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอดอยสะเก็ด – สันกำแพง	68
5.2.1.4 กลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอบ้านโฮ่ง	73
5.2.2 ผู้ประกอบการเอกชนรายเดียว	79
5.2.2.1 บริษัทสุภาฟาร์มผึ้ง จำกัด	79
5.2.2.2 บริษัทเชียงใหม่เฮลตี้ โปรดักส์ จำกัด	86
5.2.2.3 บริษัทเนสท์เล่ (ประเทศไทย) จำกัด	94
บทที่ 6 ผลการศึกษา	
6.1 การวิเคราะห์โครงสร้างตลาด พฤติกรรมตลาดน้ำผึ้งของจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน	102
6.1.1 วิเคราะห์โครงสร้างตลาดน้ำผึ้ง	102
6.1.2 การวิเคราะห์พฤติกรรมทางการตลาด	107
6.1.2.1 พฤติกรรมทางการกำหนดราคา	107
6.1.2.2 ชนิด ปริมาณที่ทำการผลิต และส่วนแบ่งการตลาด	108
6.1.2.3 ด้านการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการ	110
6.2 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้ง และผู้ประกอบการเอกชนรายเดียวในเชียงใหม่และลำพูน	111
6.2.1 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค	111

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6.3 การวิเคราะห์กลยุทธ์การตลาดของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งและผู้ประกอบการรายเดี่ยว ในเชียงใหม่และลำพูน	163
6.3.1 กลยุทธ์การตลาดสำหรับกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งจังหวัดลำพูน	163
6.3.2 กลยุทธ์การตลาดสำหรับผู้ประกอบการนำผึ้งรายเดี่ยว	167
บทที่ 7 สรุป	
7.1 สรุปผลการศึกษา	170
7.1.1 สรุปผลการศึกษาโครงสร้างตลาดและพฤติกรรมทางการตลาด	170
7.1.1.1 โครงสร้างตลาด	170
7.1.1.2 พฤติกรรมทางการตลาด	172
7.1.2 สรุปผลการศึกษาการจัดองค์กร การผลิต และการตลาด ของผู้ประกอบการเลี้ยงผึ้งรายกลุ่มและผู้ประกอบการ เลี้ยงผึ้งรายเดี่ยวในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน	173
7.1.3 สรุปผลการวิเคราะห์การหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและ อุปสรรคผู้ประกอบการเลี้ยงผึ้งรายกลุ่มและผู้ประกอบการ เลี้ยงผึ้งรายเดี่ยวในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน	174
7.1.4 สรุปผลการวิเคราะห์กลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการ เลี้ยงผึ้งรายกลุ่มและผู้ประกอบการเลี้ยงผึ้งรายเดี่ยวใน จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน	175
7.2 ข้อเสนอแนะ	176
7.3 ข้อจำกัดในการศึกษาและแนวทางในการศึกษาต่อไป	177
เอกสารอ้างอิง	178
ภาคผนวก	183
ประวัติผู้เขียน	201

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1.1 จำนวนผู้เลี้ยงผึ้งในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539-2547	2
1.2 สถิติการส่งออกน้ำผึ้งของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2543-2547	5
1.3 จำนวนของรังผึ้งแยกตามรายภาค	6
3.1 ตารางแสดงรายละเอียดรายการของจุดแข็งและรายการของจุดอ่อน	38
3.2 ตารางแสดงรายละเอียดรายการของโอกาสและรายการของอุปสรรค	39
4.1 แสดงรายละเอียดองค์ประกอบของน้ำผึ้ง	51
5.1 แสดงปริมาณการผลิตน้ำผึ้งของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอเมืองลำพูน	59
5.2 แสดงปริมาณการผลิตน้ำผึ้งของกลุ่มอำเภอป่าซาง	65
5.3 แสดงราคาขายปลีกน้ำผึ้งของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอป่าซาง	66
5.4 แสดงปริมาณการผลิตน้ำผึ้งกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอดอยสะเก็ด – สันกำแพง	70
5.5 แสดงราคาขายน้ำผึ้งของกลุ่มอำเภอดอยสะเก็ด – สันกำแพง	72
5.6 ปริมาณการผลิตน้ำผึ้งของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอบ้านโฮ่ง	77
5.7 ปริมาณการผลิตน้ำผึ้งของบริษัทสุภาพาร์มผึ้ง จำกัด	82
5.8 ปริมาณการรับซื้อน้ำผึ้งของบริษัทสุภาพาร์มผึ้ง จำกัด	82
5.9 แสดงราคาของผลิตภัณฑ์น้ำผึ้งของ บริษัทจำกัดสุภาพาร์มผึ้ง	85
5.10 ปริมาณการผลิตน้ำผึ้งของ บริษัทเชียงใหม่เฮลตี้ โปรดักส์ จำกัด	90
5.11 ปริมาณการรับซื้อน้ำผึ้งของ บริษัทเชียงใหม่เฮลตี้ โปรดักส์ จำกัด	90
5.12 แสดงราคาขายผลิตภัณฑ์น้ำผึ้งของ บริษัทเชียงใหม่เฮลตี้ โปรดักส์ จำกัด	92
5.13 ปริมาณการรับซื้อน้ำผึ้งของ บริษัทเชียงใหม่เฮลตี้ โปรดักส์ จำกัด	99
5.14 ราคาของผลิตภัณฑ์นมตราหมี แอควานซ์ ของ บริษัทเชียงใหม่เฮลตี้ โปรดักส์ จำกัด	100
6.1 ราคาารับซื้อน้ำผึ้งในภาคเหนือตอนบน	108
6.2 ส่วนแบ่งการตลาดน้ำผึ้งและปริมาณการรับซื้อน้ำผึ้งเฉลี่ยต่อปี ในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน	109
6.3 แสดงผลรวมคะแนน ของสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง ของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอเมืองลำพูน	131

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
6.4 แสดงผลรวมคะแนน ของสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อน ของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอเมืองลำพูน	132
6.5 แสดงผลรวมคะแนน ของสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็น โอกาส ของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอเมืองลำพูน	132
6.6 แสดงผลรวมคะแนน ของสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรค ของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอเมืองลำพูน	133
6.7 สรุปผลรวมคะแนนปัจจัยภายใน(จุดแข็ง จุดอ่อน) และภายนอก (โอกาส อุปสรรค) ของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอเมืองลำพูน	133
6.8 แสดงผลรวมคะแนน ของสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง ของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอป่าซาง	135
6.9 แสดงผลรวมคะแนน ของสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อน ของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอป่าซาง	136
6.10 แสดงผลรวมคะแนน ของสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็น โอกาส ของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอป่าซาง	136
6.11 แสดงผลรวมคะแนน ของสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรค ของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอป่าซาง	137
6.12 สรุปผลรวมคะแนนปัจจัยภายใน (จุดแข็ง จุดอ่อน) และภายนอก (โอกาส อุปสรรค) ของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอป่าซาง	137
6.13 แสดงผลรวมคะแนน ของสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง ของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอดอยสะเก็ด – สันกำแพง	139
6.14 แสดงผลรวมคะแนน ของสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อน ของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอดอยสะเก็ด – สันกำแพง	140
6.15 แสดงผลรวมคะแนน ของสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็น โอกาส ของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอดอยสะเก็ด – สันกำแพง	140
6.16 แสดงผลรวมคะแนน ของสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรค ของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอดอยสะเก็ด – สันกำแพง	141

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
6.17 สรุปผลรวมคะแนนปัจจัยภายใน(จุดแข็ง จุดอ่อน) และภายนอก (โอกาส อุปสรรค) ของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอคอยสะเก็ด – สันกำแพง	141
6.18 แสดงผลรวมคะแนน ของสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง ของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอบ้านโฮ่ง	143
6.19 แสดงผลรวมคะแนน ของสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อน ของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอบ้านโฮ่ง	144
6.20 แสดงผลรวมคะแนน ของสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส ของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอบ้านโฮ่ง	144
6.21 แสดงผลรวมคะแนน ของสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรค ของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอบ้านโฮ่ง	145
6.22 สรุปผลรวมคะแนนปัจจัยภายใน(จุดแข็ง จุดอ่อน) และภายนอก (โอกาส อุปสรรค) ของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอบ้านโฮ่ง	145
6.23 แสดงผลรวมคะแนน ของสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง ของบริษัท สุภาพาร์มผึ้ง จำกัด	148
6.24 แสดงผลรวมคะแนน ของสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อน ของบริษัท สุภาพาร์มผึ้ง จำกัด	149
6.25 แสดงผลรวมคะแนน ของสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส ของบริษัท สุภาพาร์มผึ้ง จำกัด	150
6.26 แสดงผลรวมคะแนน ของสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรค ของบริษัท สุภาพาร์มผึ้ง จำกัด	151
6.27 สรุปผลรวมคะแนนปัจจัยภายใน(จุดแข็ง จุดอ่อน) และภายนอก (โอกาส อุปสรรค) ของบริษัท สุภาพาร์มผึ้ง จำกัด	151
6.28 แสดงผลรวมคะแนน ของสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง ของบริษัท เชียงใหม่เฮลตี้โปรดักส์ จำกัด	154
6.29 แสดงผลรวมคะแนน ของสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อน ของบริษัท เชียงใหม่เฮลตี้โปรดักส์ จำกัด	155

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
6.30 แสดงผลรวมคะแนน ของสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส ของ บริษัท เชียงใหม่เฮลตี้โปรดักส์ จำกัด	155
6.31 แสดงผลรวมคะแนน ของสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรค ของ บริษัท เชียงใหม่เฮลตี้โปรดักส์ จำกัด	156
6.32 สรุปผลรวมคะแนนปัจจัยภายใน(จุดแข็ง จุดอ่อน) และภายนอก (โอกาส อุปสรรค) ของ บริษัท เชียงใหม่เฮลตี้โปรดักส์ จำกัด	156
6.33 แสดงผลรวมคะแนน ของสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง ของ บริษัท เนสท์เล่(ประเทศไทย) จำกัด	158
6.34 แสดงผลรวมคะแนน ของสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อน ของ บริษัท เนสท์เล่(ประเทศไทย) จำกัด	160
6.35 แสดงผลรวมคะแนน ของสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส ของ บริษัท เนสท์เล่(ประเทศไทย) จำกัด	160
6.36 แสดงผลรวมคะแนน ของสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรค ของ บริษัท เนสท์เล่(ประเทศไทย) จำกัด	161
6.37 สรุปผลรวมคะแนนปัจจัยภายใน(จุดแข็ง จุดอ่อน) และภายนอก (โอกาส อุปสรรค) ของ บริษัท เนสท์เล่(ประเทศไทย) จำกัด	161

สารบัญภาพ

แผนภาพ	หน้า
1.1 สัดส่วนร้อยละมูลค่าการผลิตน้ำผึ้งแยกตามรายภาคในปี 2547	4
1.2 สัดส่วนร้อยละและแสดงมูลค่าการผลิตน้ำผึ้งแยกตามรายจังหวัด ปี 2547	4
2.1 การจัดองค์กรอุตสาหกรรม	18
2.2 กรอบแนวคิดการจัดองค์กรทางอุตสาหกรรม	20
2.3 แสดงความสัมพันธ์ของกระบวนการจัดการ	25
2.4 กระบวนการจัดการ	26
3.1 ขั้นตอนการวิเคราะห์ SWOT	36
3.2 ภาพแสดงพื้นที่ผลการรวมคะแนน SWOT Matrix	40
5.1 โครงสร้างการบริหารงานของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอเมืองลำพูน	57
5.2 การวางผังที่ทำการของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอเมืองลำพูน	59
5.3 วิธีการตลาดน้ำผึ้งของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอเมืองลำพูน	61
5.4 โครงสร้างการบริหารงานของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอป่าซาง	62
5.5 การวางผังที่ทำการของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอป่าซาง	64
5.6 วิธีการตลาดน้ำผึ้งของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอป่าซาง	67
5.7 โครงสร้างการบริหารงานของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอดอยสะเก็ด – สันกำแพง	68
5.8 การวางผังที่ทำการของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอดอยสะเก็ด – สันกำแพง	70
5.9 วิธีการตลาดน้ำผึ้งของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอดอยสะเก็ด – สันกำแพง	73
5.10 โครงสร้างการบริหารงานของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอบ้านโฮ่ง	74
5.11 การวางผังที่ทำการของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอบ้านโฮ่ง	76
5.12 วิธีการตลาดน้ำผึ้งของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอบ้านโฮ่ง	78
5.13 โครงสร้างการจัดองค์กรของ บริษัทสุภาพาร์มผึ้ง จำกัด	79
5.14 การวางผังโรงงานของ บริษัทสุภาพาร์มผึ้ง จำกัด	81
5.15 วิธีการตลาดน้ำผึ้งของ บริษัทสุภาพาร์มผึ้ง จำกัด	86
5.16 โครงสร้างการจัดองค์กรของ บริษัทเชียงใหม่เฮลตี้ โปรดักส์ จำกัด	87
5.17 การวางผังโรงงานของ บริษัทเชียงใหม่เฮลตี้ โปรดักส์ จำกัด	89

สารบัญภาพ (ต่อ)

แผนภาพ	หน้า
5.18 วิธีการตลาดน้ำผึ้งของ บริษัทเชียงใหม่เฮลตี้ โปรดักส์ จำกัด	93
5.19 โครงสร้างการจัดองค์กรของ บริษัทเนสท์เล่ (ประเทศไทย) จำกัด	95
5.20 วิธีการตลาดน้ำผึ้งของ บริษัทบริษัทเนสท์เล่ (ประเทศไทย) จำกัด	101
6.1 แสดงพื้นที่จากการประเมินปัจจัยภายในและปัจจัยนอก ของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอเมืองลำพูน	134
6.2 แสดงพื้นที่จากการประเมินปัจจัยภายในและปัจจัยนอก ของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอเป่าช้าง	138
6.3 แสดงพื้นที่จากการประเมินปัจจัยภายในและปัจจัยนอก ของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอดอยสะเก็ด-สันกำแพง	142
6.4 แสดงพื้นที่จากการประเมินปัจจัยภายในและปัจจัยนอก ของกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งอำเภอบ้านโฮ่ง	146
6.5 แสดงพื้นที่จากการประเมินปัจจัยภายในและปัจจัยนอก ของบริษัท สุภาพาร์มผึ้ง จำกัด	152
6.6 แสดงพื้นที่จากการประเมินปัจจัยภายในและปัจจัยนอก ของบริษัท เชียงใหม่เฮลตี้โปรดักส์ จำกัด	157
6.7 แสดงพื้นที่จากการประเมินปัจจัยภายในและปัจจัยนอก ของบริษัท เนสท์เล่ (ประเทศไทย) จำกัด	162